

การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายการ พัฒนาพลังงานไฟฟ้าชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผศ.ดร.วลัญช์ชยา เขตบำรุง

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๒๖๘๕๔

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่..... 26453
วันที่ 4 ๓๑๕6 เวลา ๙.๐๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การป้องกันและลดผลกระทบด้านสุขภาพ
จากโรงไฟฟ้าชีวมวล และแผนการขับเคลื่อนมิติฯ

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)
ประธานกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่ สช ๐๔๔๑/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามบัญชีแนบท้าย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง การป้องกัน
และลดผลกระทบด้านสุขภาพจากโรงไฟฟ้าชีวมวล และแผนการขับเคลื่อนมิติฯ ไปเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สพค
สมว
4 ๓๑๕๖

กลไกกระบวนการสนับสนุน HIA ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.)

HIA Commission

หน่วยงานภาครัฐ

คณะทำงานสนับสนุนวิชาการ

HIA Commission : ที่ปรึกษา

HIA Consortium : มข. มม.

(อำนาจเจริญ) ม.มหาสารคาม,
ม.วงษ์ชวลิตกุล, มรฎ.อุดรธานี,
มรฎ.สกลนคร ฯลฯ

องค์กรภาครัฐ : ศูนย์อนามัย
เขต 7,9 และอื่นๆ

ภาคประชาสังคม : มูลนิธิ
พัฒนาอีสาน และอื่นๆ

สกว.ภาค/กขป.

- ๑.๑ นายวิฑูรย์ พูลเจริญ
- ๑.๒ ผศ.อังสนา บุญธรรม
- ๑.๓ นายวีระพล เจริญธรรม
- ๑.๔ รศ.วงศา เล่าศิริวงศ์
- ๑.๕ ผศ.ปัทมพงษ์ เกษสมบูรณ์
- ๑.๖ ผศ.ยรรยงค์ อินทร์ม่วง
- ๑.๗ นายไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ
- ๑.๘ นางวิจิตรา ชูสกุล
- ๑.๙ นางพัชรินทร์ ไชยรบ
- ๑.๑๐ นางวาทีณี จันทร์เจริญ
- ๑.๑๑ นายศมกานต์ ทองเกลี้ยง
- ๑.๑๒ ผศ.วลัยชัยยา เขตบำรุง
- ๑.๑๓ ผู้แทนศูนย์พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ
แบบมีส่วนร่วม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ๑.๑๔ ผู้แทนสำนักขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ
แบบมีส่วนร่วม

- ที่ปรึกษา
- ที่ปรึกษา
- ที่ปรึกษา
- ที่ปรึกษา
- ที่ปรึกษา
- ประธานคณะทำงาน
รองประธานคณะทำงาน
- ผู้ทำงาน
- ผู้ทำงาน
- ผู้ทำงานและเลขานุการ
- ผู้ช่วยเลขานุการ

ภาคประชาสังคม

ภาควิชาการ,
สถาบันการศึกษา, สกว.

จ.สกลนคร
อ.กุสุมาลย์

ขอใช้สิทธิ HIA

พรบ.สุขภาพ
แห่งชาติ
2550

รับรอง

สิทธิและ
หน้าที่ด้าน
สุขภาพของ
ประชาชน

สช. 2561

มาตรา 11 : บุคคลหรือคณะบุคคลมีสิทธิร้องขอให้มีการ
ประเมินและมีสิทธิร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบ
ด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ บุคคลหรือคณะบุคคลมี
สิทธิได้รับข้อมูลคำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ
ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่
อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของคนหรือของชุมชน

จ.ร้อยเอ็ด

จ.อำนาจเจริญ

กระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

ขั้นตอนที่ 1 การกลั่นกรองกิจการ โรงไฟฟ้าชีวมวลภาคอีสาน

นโยบายการพัฒนา โรงไฟฟ้าชีวมวลภาคอีสาน

- รัฐบาลมีนโยบายให้ภาคอีสานเป็นไบโอฮับหรือศูนย์กลางการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ โดยมียุทธศาสตร์อ้อยและน้ำตาล ตั้งแต่ปี 2558-2569 รัฐบาลตั้งเป้าเพิ่มพื้นที่ปลูกอ้อยเป็น 6 ล้านไร่ภายในปี 2569 และเพิ่มการก่อสร้าง โรงงานน้ำตาลในภาคอีสานจาก 20 เป็น 30 แห่ง ซึ่งพ่วงกับ โรงไฟฟ้าชีวมวล อีก 29 แห่ง

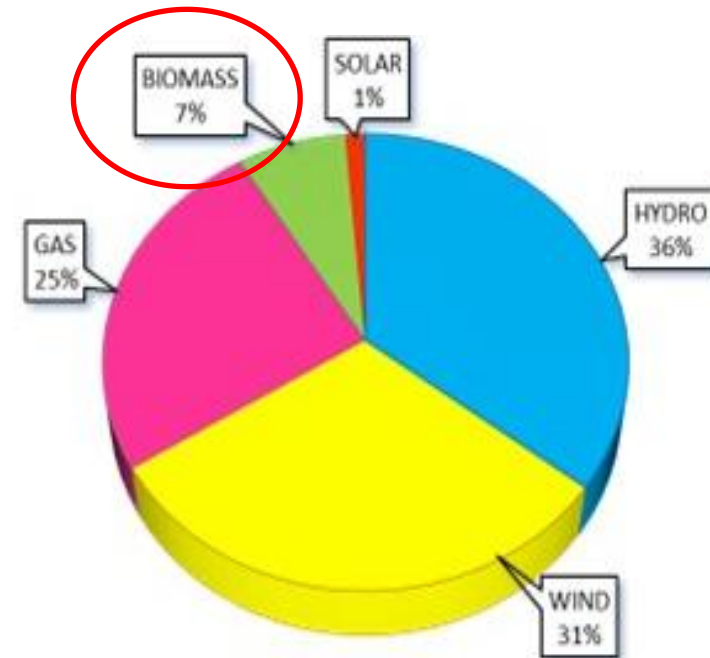

กำลังการผลิตไฟฟ้าภาคอีสาน

กำลังผลิตไฟฟ้าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รวมกำลังผลิตไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3,782.01 MW

หมายเหตุ ข้อมูลอัปเดตเดือนเมษายน 2565

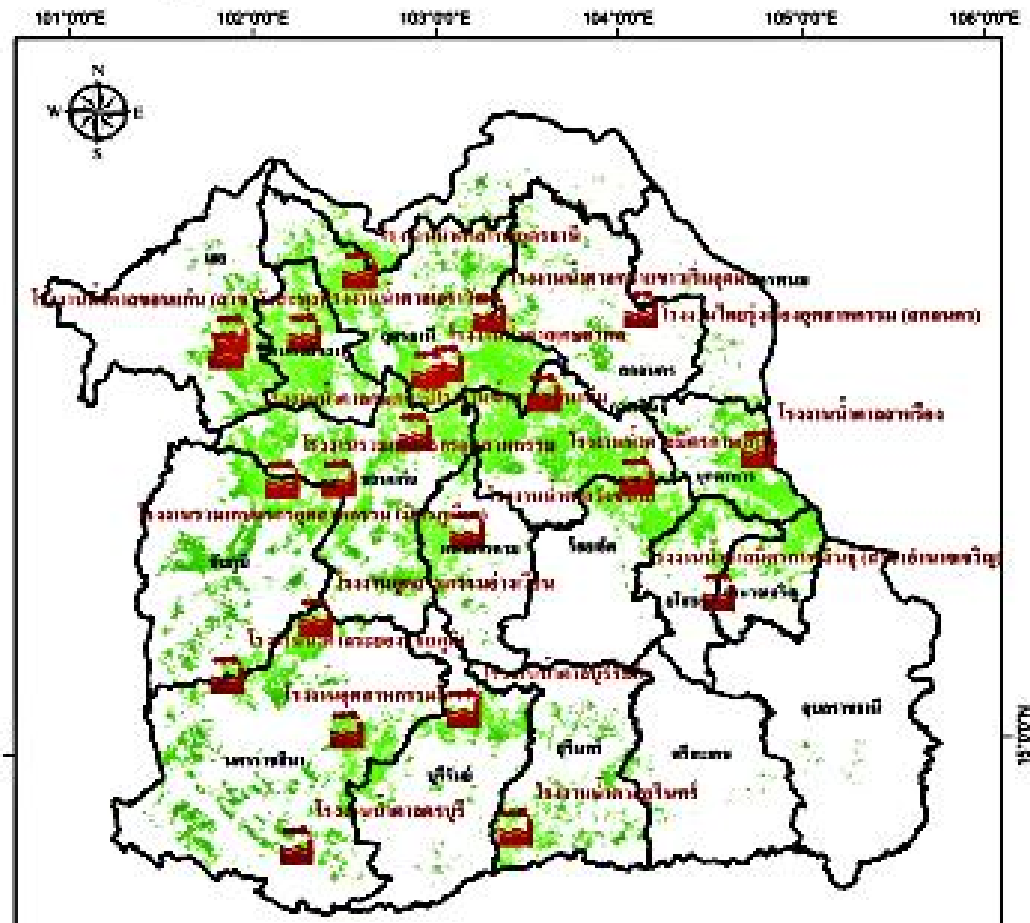

พื้นที่การเพาะปลูกอ้อย เพื่อเป็นเชื้อเพลิง

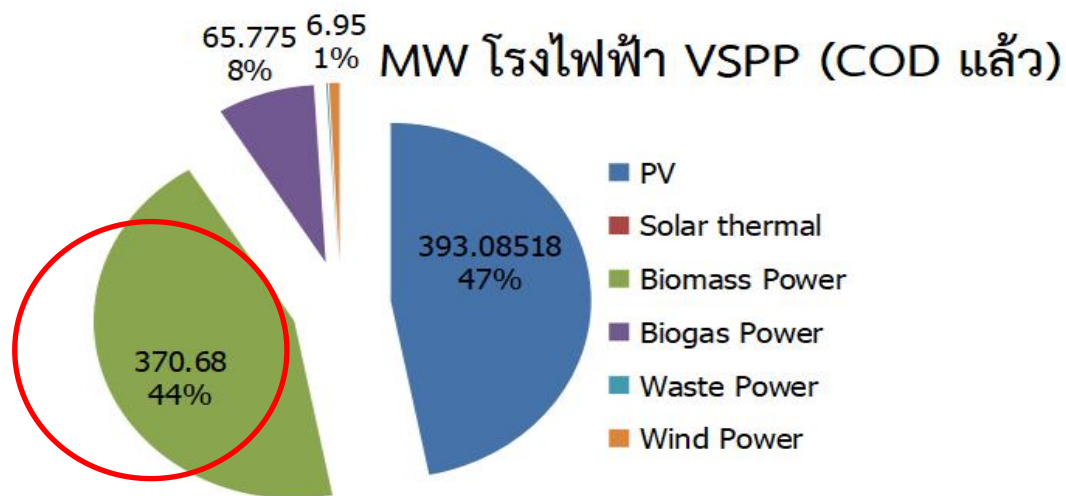

แผนที่พื้นที่ปลูกอ้อยและที่ตั้งโรงงานน้ำตาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการผลิต 2563/64

พื้นที่ปลูกอ้อยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
จังหวัด	พื้นที่ปลูกอ้อย(ไร่)		
อุดรธานี	699,332	สุรินทร์	123,044
ขอนแก่น	619,091	ยโสธร	92,526
นครราชสีมา	579,209	อำนาจเจริญ	91,339
ชัยภูมิ	509,027	สกลนคร	89,794
กาฬสินธุ์	437,385	หนองคาย	67,894
หนองบัวลำภู	319,214	นครพนม	11,372
เลย	302,132	ศรีสะเกษ	10,963
มุกดาหาร	213,458	บึงกาฬ	4,016
ร้อยเอ็ด	162,716	อุบลราชธานี	3,882
บุรีรัมย์	129,025	ผลรวมทั้งหมด	4,594,444
มหาสารคาม	129,025		

- สัญลักษณ์
- โรงงานน้ำตาล
  - พื้นที่ปลูกอ้อย
  - ขอบเขตจังหวัด

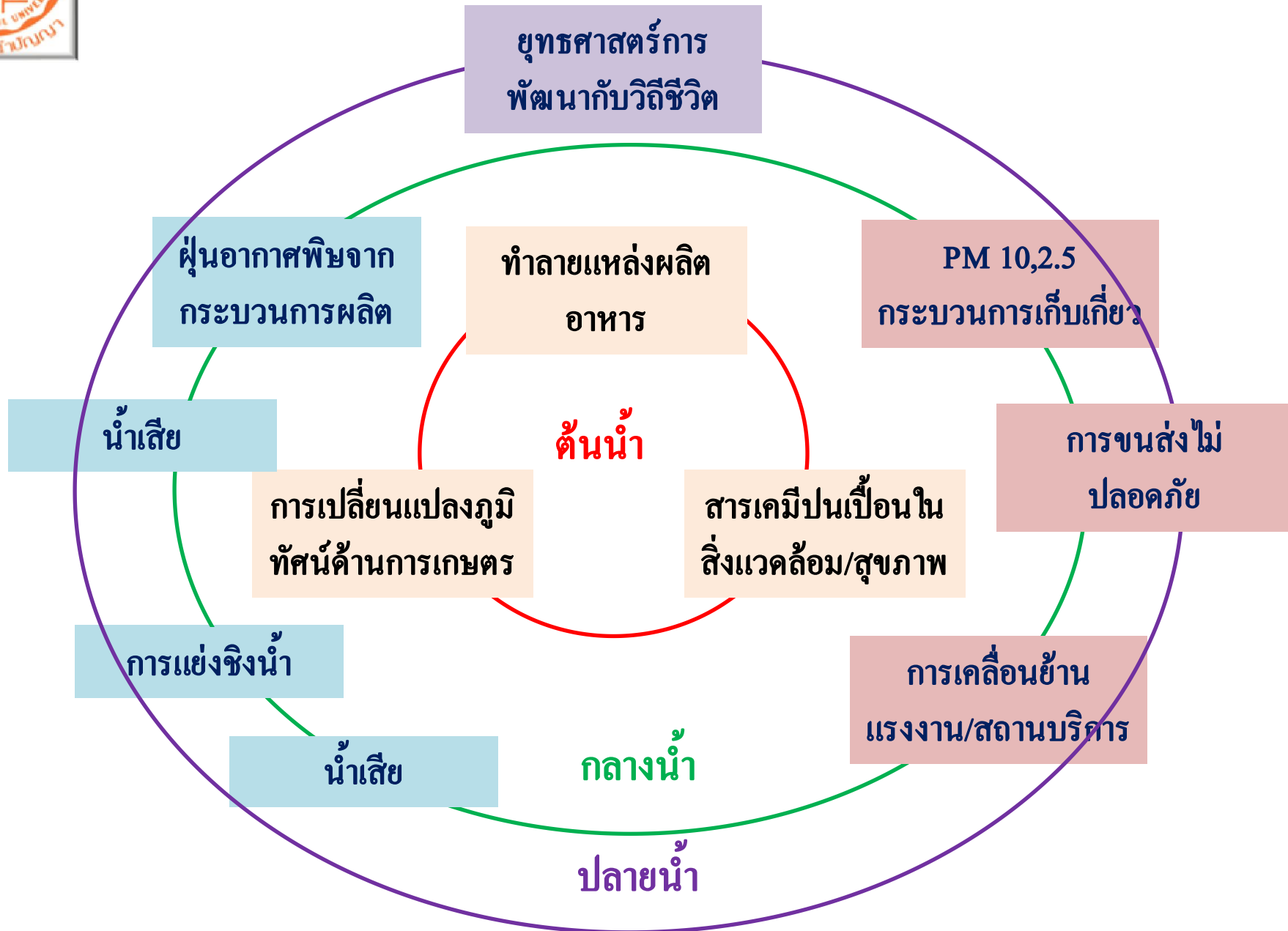
การแย่งชิงวัตถุดิบค่านเชื้อเพลิง (อ้อย)

- อ้อยมี**ปริมาณ**ไม่เพียงพอต่อ
กระบวนการผลิตพลังงานไฟฟ้า
ชีวมวล
- การ**ตัดราคาอ้อย**ของ โรงงานรับซื้อ
อ้อย
- ระบบการผลิตอ้อยเป็นระบบพันธ
สัญญา ภายใต้ระบบโควต้า ทำให้
เกษตรกร**ไม่ส่งผลผลิตตามระบบโควต้า**
ให้กับ โรงงานรับซื้ออ้อย

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม

โรคหนังเน่าจากสารเคมีทางการเกษตร

สถานการณ์โรค Necrotizing Fasciitis ของประเทศไทย สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

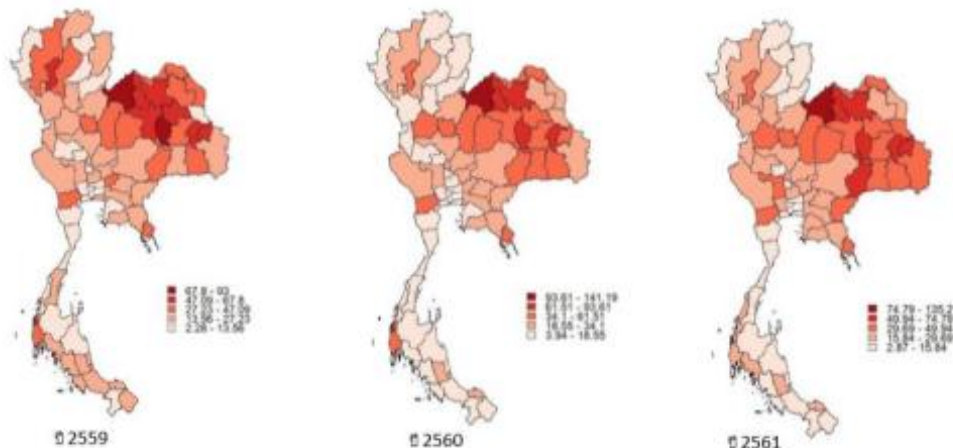
Characteristics of Necrotizing fasciitis cases, Thailand (ปี พ.ศ.2558-2561)

*จำนวนผู้ป่วยรวม 4 ปี จำนวน 68,668 ราย

*อัตราส่วนเพศชาย ต่อ หญิง 1.4 : 1

*อายุเฉลี่ย 61 ปี (มัธยฐาน 62 ปี)

อัตราป่วยโรค Necrotizing fasciitis ต่อแสนประชากร ราย จังหวัด (ปี 2559-2561) จากฐานข้อมูล HDC

10 อันดับจังหวัดที่มีอัตราป่วยโรค Necrotizing fasciitis สูงสุด

อันดับ	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561	
	จังหวัด	อัตราป่วยต่อแสนประชากร	จังหวัด	อัตราป่วยต่อแสนประชากร	จังหวัด	อัตราป่วยต่อแสนประชากร
1	เลย	93.2	เลย	141.2	เลย	135.0
2	มหาสารคาม	81.7	อุดรธานี	93.5	อุดรธานี	74.8
3	กาฬสินธุ์	67.8	มหาสารคาม	77.6	มหาสารคาม	67.9
4	อุดรธานี	67.3	หนองบัวลำภู	73.5	หนองบัวลำภู	64.5
5	อำนาจเจริญ	61.8	ยโสธร	69.3	ยโสธร	60.6
6	หนองบัวลำภู	58.3	หนองคาย	61.9	อำนาจเจริญ	54.2
7	ขอนแก่น	56.8	อำนาจเจริญ	60.6	บุรีรัมย์	51.2
8	ยโสธร	54.6	ขอนแก่น	60.5	หนองคาย	49.8
9	ลำพูน	51.5	พังงา	55.7	ขอนแก่น	48.9
10	หนองคาย	46.5	ชัยภูมิ	51.3	บึงกาฬ	46.6

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

ประเด็นห่วงกังวล	สิ่งที่พบว่าเป็นปัญหา	ข้อเสนอ
รายงานไม่ครอบคลุม/ไม่ยั่งยืน	EIA เป็นเพียงการศึกษาตามกรอบการประเมิน	จัดทำSEA : วิเคราะห์ทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วม/จัดทำแผนพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนระดับจังหวัด ภาค ประเทศ
กระบวนการพิจารณารายงาน	EIA,EHIA ขาดการมีส่วนร่วม	ขั้นตอน ค1,ค2,ค3 ให้มีกระบวนการมีส่วนร่วม
คณะกรรมการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น	คณะกรรมการในการจัดรับฟังความคิดเห็นไม่หลากหลาย	คณะกรรมการกลางในการจัดเวทีรับฟังความเห็นให้มีความหลากหลาย
สิทธิการนำเสนอรายงาน HIA,CHIA	รายงานHIA,CHIA ไม่มีการนำเสนอต่อ กก.วล.	สิทธิการนำเสนอรายงานHIA,CHIA ต่อ กก.วล.
HIA,CHIA ไม่มีการนำไปประกอบการพิจารณา	ไม่มีข้อมูลHIA,CHIAประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน	จัดทำHIA,CHIAประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

ประเด็นห่วงกังวล	สิ่งที่พบว่าเป็นปัญหา	ข้อเสนอ
ประเภท/ขนาดกิจการ โรงไฟฟ้า ชีวมวล	กิจการพลังงานไฟฟ้าชีวมวลที่มีกำลัง ต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์ ไม่มีข้อกำหนดให้ ทำEIA	ทบทวนประเภท/ขนาดกิจการ พลังงานไฟฟ้าชีวมวลที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่10เมกะวัตต์และต่ำกว่า 10 เมกะวัตต์
การขยายกำลังผลิตไฟฟ้า	ไม่มีการประเมินความต้องการการใช้ ไฟฟ้าและความจำเป็นในการขยาย กำลังผลิตไฟฟ้า	ประเมินความต้องการใช้ไฟฟ้า ความ จำเป็นในการขยายกำลังผลิตไฟฟ้า ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพ พลังงานและพลังงานหมุนเวียน ทั้งใน พื้นที่และในภาพรวม
การรองรับมลพิษ ต่อทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านสุขภาวะ	ขาดประเด็นเกี่ยวกับการรองรับมลพิษ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และปัญหา ด้านสุขภาวะ	ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการรองรับ มลพิษ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ ปัญหาด้านสุขภาวะ ไม่มีรายงานการ ประเมินผลกระทบทุกประเภท และ ประกอบการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดขอบเขตการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

ประเด็นห่วงกังวล	สิ่งที่พบว่าเป็นปัญหา	ข้อเสนอ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อนุมัติ อนุญาต	ไม่มีข้อมูลจากรายงานHIA ประกอบการตัดสินใจ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อนุมัติ อนุญาต โครงการ โรงไฟฟ้าทุก ขนาด ต้องนำข้อมูลจากรายงานHIA ประกอบการตัดสินใจ
การบูรณาการทำงานร่วมกันในการ จัดทำแผนพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ร่วมกับ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ หน่วยงานวิชาการยังไม่มีบูรณา การทำงานร่วมกัน	มีการบูรณาการทำงานร่วมกันในการ จัดทำแผนพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืนของ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ร่วมกับ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ หน่วยงานวิชาการ
คณะกรรมการกำกับทิศทาง และเฝ้า ระวังติดตาม ตรวจสอบมีผู้ได้รับ ผลกระทบน้อย	กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบมีจำนวนน้อย กว่าคณะกรรมการกำกับทิศทาง และ เฝ้าระวังติดตาม ตรวจสอบ	คณะกรรมการกำกับทิศทาง และเฝ้า ระวังติดตาม ตรวจสอบ โดยมีตัวแทน ผู้ได้รับผลกระทบเข้าร่วมจำนวนไม่ น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ

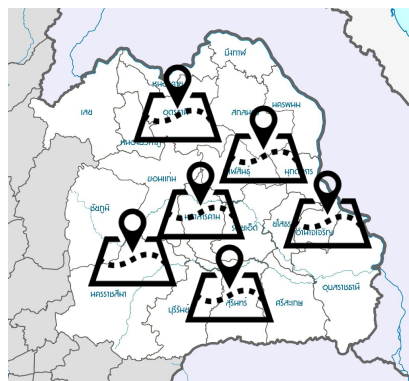
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลกระทบการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัย วิชาการที่เกี่ยวข้อง
- จัดเวทีประชุม “พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะว่าด้วยเรื่องพลังงานไฟฟ้าชีวมวลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายจากกรณีประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานชีวมวล

คณะขับเคลื่อนกลไก
กระบวนการความร่วมมือ
สนับสนุนการประเมิน
ผลกระทบด้านสุขภาพ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

24 กุมภาพันธ์ 2563

เวทีพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม
กรณีการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวลในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 24
กุมภาพันธ์ 2563 โดยเชิญผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียใน
ระดับภาคเข้าร่วมพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายร่วมกัน

24 กรกฎาคม 2563

เวทีนำเสนอข้อเสนอเชิง
นโยบายจากการประเมิน
ผลกระทบด้านสุขภาพกรณี
การผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวมวล
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2561-2563

มีการสนับสนุนกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพใน
ภาคอีสาน และมีการประมวลบทเรียนและข้อค้นพบสำคัญจากการ
ประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
ไฟฟ้าพลังงานชีวมวลซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในภาคอีสาน
หลายพื้นที่

รายงานสถานการณ์ ผลกระทบ และข้อจำกัด
การผลิตพลังงานไฟฟ้าชีวมวลในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ และ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ
ลดผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวมวลใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

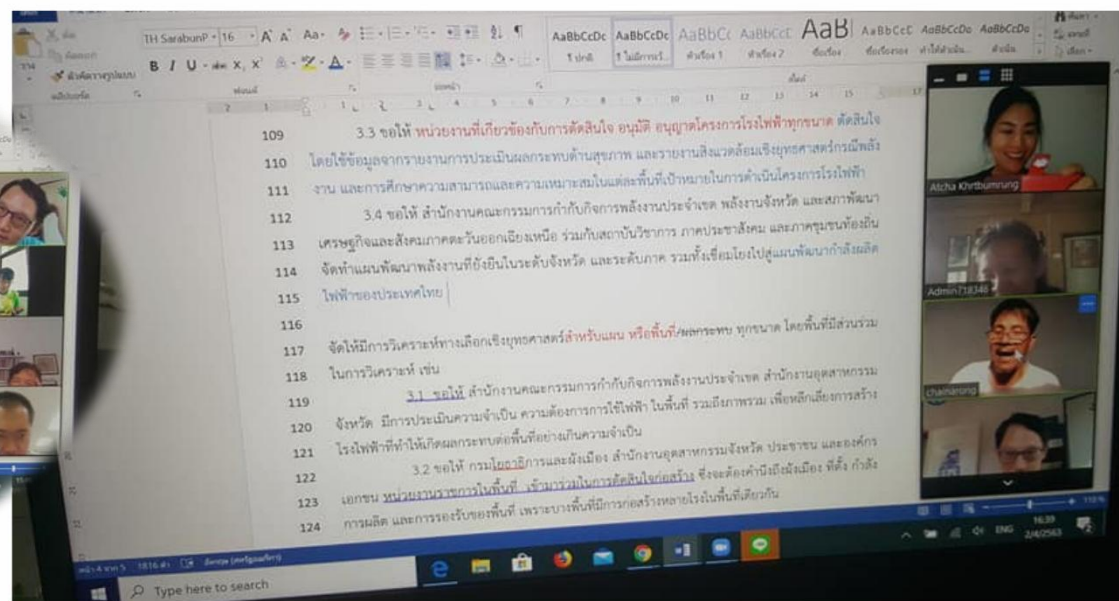
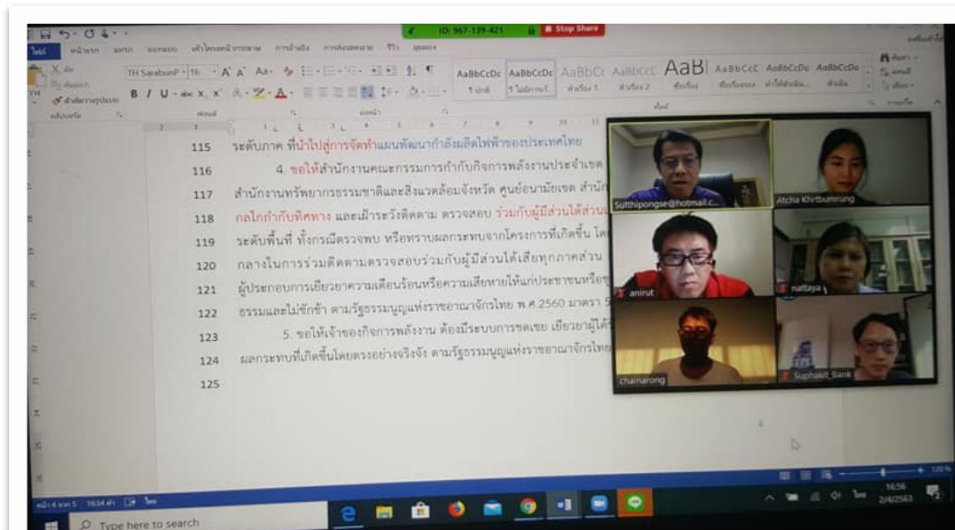

ขั้นตอนที่ 4 การทบทวนร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

- จัดประชุมกลุ่มย่อยนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 5 การผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบาย

24 กค. 63 สช.จัดเวทีนำเสนอ “ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA) กรณีการผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

การนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบด้าน
สุขภาพจากการผลิตไฟฟ้าพลังงานชีวมวล ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

นางวิจิตรา ชูสกุล นักพัฒนาอิสระภาคอีสาน
รศ.ดร.วงศา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ไวยมรงค์ เศรษฐเชื้อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.วลัญช์ชา เขตบำรุง คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ผู้แทนคณะทำงานขับเคลื่อนกลไกกระบวนการความร่วมมือสนับสนุนการ
ประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ในส่วนของข้อเสนอเชิงนโยบายซึ่งผ่านการจัดเกลาและกระบวนการ
รับฟังความคิดเห็นจากในพื้นที่มาเป็นระยะแล้วนั้น เมื่อผ่านการพูดคุย
และให้มุมมองจากผู้ที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้อันแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการ
ผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ โดยจะเสนอให้คณะกรรมการพัฒนา
ระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพิจารณา
นำเสนอต่อไปยังคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี
เป็นประธาน ต่อไป”

ผลกระทบในมิติสุขภาพว่า โรงไฟฟ้าชีวมวลจะทำให้เกิดฝุ่น
อยู่ระหว่าง 30-80 มิลลิกรัมต่อกิโลวัตต์ไฟฟ้า

การตัดสินใจเชิงนโยบายก่อสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ผ่านมา มี 2
ประเด็นที่สำคัญ 1. การตัดสินใจก่อสร้างไม่ได้มีการจัดทำรายงาน
ประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (SEA) 2. การใช้ช่องโหว่ของ
กฎหมายหลบเลี่ยงการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้า พลังงานชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ และการวิเคราะห์ทาง เลือก เชิงยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน
2. ขอให้ สผ.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณารายงาน EIA,EHIA ปรับวิธีการดำเนินงาน ค1,ค2,ค3
  - 2.1 มีคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายเป็นกลไกกลางในการจัดเวทีรับฟังความเห็น
  - 2.2 ให้ผู้ได้รับผลกระทบมีสิทธิในการนำเสนอรายงาน HIA,CHIA และ คชก. นำรายงาน HIA,CHIAมาประกอบการพิจารณา
  - 2.3 สผ.สรุปความเห็นของ คชก. และรายงาน HIA,CHIA ส่งการพิจารณาของ กก.วล.
  - 2.4 สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานให้นำรายงานHIA,CHIA มาประกอบการพิจารณาครอบคลุมกิจการ โรงไฟฟ้าชีวมวลตั้งแต่ 10 MWและต่ำกว่า 10MW ทบทวนประเภทขนาดทุก 5 ปีรวมถึงประเมินผลกระทบทุกขนาด และถอดผ่านหินออก จากเชื้อเพลิงสำรอง

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้า พลังงานชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.กระบวนการมีส่วนร่วม EIA,EHIA ควรมีคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายและจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมระหว่าง เจ้าของโครงการ ผู้จัดทำรายงานฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ในขั้นตอนกลั่นกรองโครงการและทบทวนการพัฒนานโยบาย/ยุทธศาสตร์/แผนงาน/โครงการ และการกำหนดขอบเขตการศึกษา ตั้งแต่ระยะก่อน ระหว่างและหลังดำเนินการ

3.1 ประเมินความต้องการการใช้ไฟฟ้า ความจำเป็นในการขยายกำลังผลิตไฟฟ้า ทางเลือกในการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานและพลังงานหมุนเวียน ทั้งในพื้นที่และในภาพรวม วิเคราะห์ทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ ประเมินผลกระทบในด้านต่างๆ และจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์

3.2ศึกษาความสามารถและความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้า ในประเด็นเกี่ยวกับการรองรับมลพิษ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และปัญหาด้านสุขภาวะ

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อนุมัติ อนุญาต โครงการ โรงไฟฟ้าทุกขนาด ตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลจากรายงานHIAและรายงานSEA

3.4จัดทำแผนพัฒนาพลังงานที่ยั่งยืน ซึ่งรวมถึงโครงการ โรงไฟฟ้าชีวมวลทุกประเภท ในระดับจังหวัดและระดับภาค ที่นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้า พลังงานชีวมวลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 4.เร่งรัดการปฏิรูประบบกลไก กระบวนการ การดำเนินงานวิเคราะห์ EIA,EHIA ให้เกิดการสนับสนุนการตัดสินใจ ทุกระดับ (HIA,EIA,SEA, ตั้งกองทุนประเมินผลกระทบ) รวมถึง CHIA
- 5.มีคณะกรรมการกำกับทิศทาง และเฝ้าระวังติดตาม ตรวจสอบ โดยมีผู้ได้รับผลกระทบหรือตัวแทนที่ได้รับการมอบหมายจากผู้ได้รับผลกระทบ หรือที่ปรึกษาที่สนับสนุนศักยภาพกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ
- 6.เจ้าของกิจการพลังงานมีระบบการจ่ายค่าชดเชย เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 58 และกรณีในระยะที่ยังไม่มีกองทุนจัดให้มีคณะกรรมการกำกับฯ ในโรงไฟฟ้าที่ไม่ได้อยู่ในเงื่อนไข EIA ด้วย เพื่อให้มีกระบวนการสื่อสารและชดเชยให้กับชุมชน
7. สช. ร่วมกับกลไกหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนHIA ในการดำเนินโครงการกิจการพลังงานไฟฟ้า เพื่อขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับต่างๆ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามและประเมินผลข้อเสนอเชิงนโยบาย

- สช. ได้นำเสนอต่อ HIA Commission เพื่อพิจารณา และมีมติเสนอต่อ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2563 (16 พ.ย.63)

มติ : ให้ สช. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย ดำเนินการพัฒนาข้อเสนอให้ชัดเจนและเร่งด่วน และสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยนำข้อเสนอแนะจากกรรมการไปพิจารณา ร่วม และรายงานต่อ คมส. รับทราบความคืบหน้า

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามและประเมินผลข้อเสนอเชิงนโยบาย

- สผ. เร่งรัดดำเนินการ EIA ให้ครอบคลุมโรงไฟฟ้าทุกขนาด โดยไม่ต้องรอกกระบวนการสมัชชาเฉพาะประเด็น **เนื่องจาก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนอย่างมาก (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยินดีรับข้อเสนอ นโยบายและพร้อมทำงานร่วมกับ สช.)**
- หลังจากที่ สช. ได้ขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยต่างๆ ตามข้อเสนอแล้ว **ขอให้รายงานความก้าวหน้า พร้อมระบุปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะให้ คสช. ทราบ**

ขอขอบคุณ

-คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

-ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น และศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น สำนักงาน
คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

-มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (นครราชสีมา)

-คณะทำงานโครงการศึกษาHIAจากโรงงานน้ำตาล โรงไฟฟ้าชีวมวลเชิงรุก : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลโนน
สวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด และตำบลน้ำปลีก จังหวัดอำนาจเจริญ

-ผู้แทนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ภาคประชาชนสังคม ประกอบ มูลนิธิพัฒนาอีสาน
และสถาบันปัญญาชุมชนท้องถิ่น

-ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่โครงการโรงงานน้ำตาลและโรงไฟฟ้าชีวมวลภาคอีสาน

